

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Deiparæ Imagines, ac Reliquiæ in Ecclesia præcipuo cultu insignes, n. 43

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

Beatrix namque es sacra Virgo Maria, &c. Quam laudem iuxta Sueffionem Urbem in Gallia concinentes Angelos exauditos in vigilia Assumptionis, testatur Thomas Cantipratensis lib. 2. apum, cap. 40. part. 7.

Cantiprat.

Præter eas, quas commemoravimus ad Deiparam preces, variae extant ad eandem precandi formulæ ex oratione Dominico, & salutatione Angelica ad certum numerum dispositis, ac repetitis, de quibus vterius cap. 39. Eiusmodi est Rosarium à sancto Dominico institutum, quod ex tribus quinquagenis salutationum Angelicarum, interiecta ad singulas decadas oratione Dominica constat, certis ex vita Christi & Deiparæ mysterijs, ut vocant, Gaudiosis, Dolorosis, & Gloriosis ad meditandum propositis. Eiusmodi est corona Deiparæ, quæ sex decadibus salutationum Angelicarum cum sua oratione Dominica continetur, adiecta tertio salutatione Angelica. Eiusmodi etiam est corolla, seu corona parva Deiparæ ex oratione Dominica tertio in honorem trium diuinorum personarum repetita, & oratione Angelica duodecies in honorem duodecim privilegiorum Deiparæ, quæ per coronam duodecim stellarum in Apoc. significatur, de quibus copiosius c. 39.

Cap. 39.

Apoc. 12.

DEIPARÆ IMAGINES, AC RELIQUIA IN ECCLESIA PRÆCIPUO CULTU INSIGNES.

Imaginib. ac Reliquijs Deiparæ magnus vbiq. terrarum honor exhibetur.

43. Imagines, ac reliquias eorum omnium qui cum Christo regnant in cælis, magno quidem honore, magna à fidelibus religione coli solitas, satis est omnibus exemploratum. Sed tamen pietatem, ac cultum erga Deiparæ siue imagines, siue reliquias fuisse in Ecclesia semper eximium, ac propè singularem declarat magnificentissima ipsi excitata Templâ, festi ipsidem instituti dies, peregrinorum è remotissimis regionibus ad eas studiose accurrentium celebritas, ac frequentia: quin etiam eiusmodi cultum sibi cordi esse, crebris miraculis ipsorum vtilitatem edis, qui ab ea coram suis, vel imaginibus, vel reliquijs operam implorant, ipsa quotidie Deipara locupletissimè testatur.

IMAGINVM DEIPARÆ VSVS
iam inde ab ipso Apostolorum tempore, eorumq. multitudo innumera-bilis

ET quod spectat ad Deiparæ imagines, non commemorabo eas quas a libi in hoc opere præsertim cap. 20. & in tractatu de festis ac templis Deiparæ obiter attingimus, prætereo illam Deiparæ imaginem, à qua, vt cap. 20. S. Mercurius martyr Iulianum Apostatam iussus est interficere: omitto illam, quæ est Sozopoli, cuius è dextera manu medicum vnguentum ad varios curandos morbos scaturire diximus eodem capite, nihil dicam de illa Virginis imagine, quæ Edessæ in Syria iussu S. Alexium in templum introduci, eiusque nomen, vt est in Breviario Romano, diuulgavit, & nunc quidem Romæ in eiusdem S. Alexij æde in marmoreo, ac sublimi tabernaculo, columnis nimirum quatuor subnixo, religiosissimè asseruatur: taceo imaginem illam, in cuius conspectu preces effudit sancta Maria Aegyptiaca, orantique eam Deiparam, vt Ierosolymitani templi aditus peccatis suis præclusus, per eam pateret: missas facio alias per multas, quæ in templis, vel Deiparæ Sanctissimæ vel Deo dicatis visuntur, dicam tantùm de antiquitate earum Deiparæ imaginum, quæ cum ipsa fidei Christianæ promulgatione exordium sumpsere, ac de earum in vniuersum multitudinem, & utilitate.

44. Principio certum est, & consensum auctorum testimonio comprobatum, Dei Genitricem à sancto Luca Evangelista suis coloribus effictam, quod præter acceptam à maioribus traditionem, testatur Theodorus Lector libro 1. Collectaneorum (is autem ante mille annos floruit) Simon Metaphrastes apud Surium in vita sancti Luca: Nicephorus libro 14. capite 2. & libro 15. capite 14. Vicentius Belluacensis libro 23. capite 147. Sigonius libro 1. de Regno Italiæ: Canisius libro 5. capite 22. Bellarminus libro 2. de Imaginibus capite 10. Neque verò cum in vna tantum modò tabula Virginis formam pennicillo imitatum esse, sed in pluribus quoque tabulis, plures effigies expressisse, vel ex eo facile constat, quòd Romæ, quæ in sancta Maria Maiore extat Virginis effigies Urbis, & Orbis veneratione inclita, eam esse ex ipsa

Imaginib. B. Virginis præcipuo cultu insignis. cap. 20. Tract. de festis ac templis.

Breviario Rom.

S. Maria Maior. imago Romæ à S. Luca depicta Theod. Lector. Metaphrastes. Surium. Belluacensis. Sigonius. Canisius. Bellarminus.

Cap. 20.

Paulus V Pontifex

Maria

Constituta

de-

Michael

Imaginibus

Deipara

culibus, ac

multitudine

Maria

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

magis

is vnam, quæ à S. Luca depicta expressaque est, constanti fama habetur. Cuius per Vrbem circumlatione S. Gregorij tempore sauientem late pestem discussum esse diximus cap. 20. eadem Imagini nostra nuper ætate, pro sua in Virginem pietate, facellum longè magnificenti-
 tiffimum extruxit Paulus Quintus Pontifex Maximus, in eoq; eam sacello collocavit anno proxime superiore, hoc est nostræ salutis 1632.

Constantinopoli item alteram fuisse Deiparae effigiem à S. Luca depictam, testis in primis est Pulcheria Augusta, quæ templum ei condidit sanè nobilissimum, de quo Nicephorus lib. 15. cap. 14. in hæc verba: Pulcheria Augusta templum in Vrbe Constantinopolitana, erexit ad 370^{am} via Ducum appellatum, ubi Antiochia missam Verbi Matris imaginem dedicavit, quam Divus Apostolus Lucas ipse manibus depinxit. Illa adhuc vivente, & tabulam ipsam vidente, gratiamq; adeò illi forma sua immittente. Hac imago primum in loco, qui Tribunal dicitur, fuit; ubi, qua nunc quoque, miracula peraguntur. Porò in templo illo, ut tertio quoque septimana die per vigiliam utidem, & supplicatio peragitur creatur, quod adhuc usque diem servatur. hæc Nicephorus. Alibi etiam huiusmodi Deiparae I. ones à sancto Luca coloribus expressas habere se plerique gloriantur, nimirum Guadalupæ in Hispania, Cestohonia in Polonia, & alijs quoque in locis.

45. Quòd si harum Deiparae imaginum numerum, ac multitudinem attendamus, reperimus profecto in omnibus propemodum Christianorum hominum templis, quem siue Deiparae, siue alijs dicata sunt sanctis, & in singulis fere Aris, quæ in quolibet quidem templo non pauca eriguntur, sacram Deiparae filium in sinu foventis imaginem in medio sanè loco, qui quidem omnium horificentiissimus existimatur, collocari semper consuevisse. Neq; in templis solum, sed in sacellis etiam, quæ ad pietatis monumentum in publicis excitata sunt vijs. Adde etiam quod in compitis, trivisijsque viarum, in privatis hominum cubiculis, in opificum officinis ad pietatis sensum excitandum, eiusmodi imaginibus sitas esse conspiciamus, quin etiam artium, impiorumque beneficio, multitudine innumerabiles, elegantia insignes incise, & in charta papyracea typis excusæ visuntur in dies, atque in singulis propemodum manibus propagantur. Quod ipsum fore animadvertit

tit. S. Antoninus 4. par. tit. 15. cap. 24. §. 3. ubi rationem reddit, quare Crucifixi Domini magis ponebatur olim in extrema parte templi, ut nunc videre est Romæ in sancta Maria Maiore, & in sancta Maria Transyberim; Deiparae verò cum filio in ipso sacratio, eius ve ista Sacerdotibus alta mente reponenda hæc sunt: In ipsis verò Ecclesijs, vel domibus privatis non desunt alibi imago beatissima Mariae benedictæ, & ubi in Ecclesijs in parte inferiori earum, quasi in sancta, ponitur imago Crucifixi, tanquam candelabrum ad illuminandum, & imitandum ad sui imitationem: In parte superiori, seu sacratio quasi in sancta sanctorum, & in loco propitiatorij (scilicet tabula altaris) communiter ponitur figura B. Mariae cum filio in vultu, & ut ab ipsa speremus propitiationem à peccatis nostris apud filium suum. hoc autem salubriter institutum est, ut dum Sacerdos divina Sacramenta pertractat, Mariam intuens, penset qualis fuit cui creditum est solo verbo Verbum carnem efficiere. Et qualis esse debet Sacerdos, qui debet ex verbo suo, vel potius Christi à se prolato corpus Christi, & sanguinem efficere ex substantia panis, & vini, & exemplo sua humilitatis, & puritatis dicat parum gerere mentem, & humiliter ac mediocriter componat pro se ad interpellandum, ad digne & fideliter ministrandum tantum Sacramentum. hæc tenus S. Antoninus.

Ceterum hanc singularem quidem laudem dignam consuetudinem humani generis hostis per summam fraudem interurbare, vel penitus abolere non tantopere melitetur, nisi videlicet ingenti hominum honore, ac spiritualli fructu in Christianum orbem, & inuictam olim fuisse, & in præsentia retinere: id quod vel unico exemplo planum omnibus fiat ex narratione Abbatis Theodori Eliotæ apud Sophronium in Prato spirituali, cap. 45. cuius illa sunt verba: Dicebat Abbas Theodorus Eliotes, quòd fuerit quidam inclusus in monte Oliuarum, certator maximus; Impugnabat autem illum fornicationis spiritus, Die verò quadam cum instaret ei vehementer, cepit eiulare senex, & dicere demoni, Quamdiu non dimittis me? Recede iam à me, quia tecum conuenisti, Apparuit autem ei dæmon visibiliter, dicens, Iura mihi, quia nemini dices quod tibi dicturus sum, & te non amplius oppugno iuravitque illi senex, dicens, Per in habitantem in altissimis nulli dicam, quæ mihi dixeris. Tunc ait illi dæmon,

S. Antoninus.
 Cur Deiparae imagoes in superiori parte templi, crucifixi verò in inferiori collocari consueverint.
 Imaginis Deiparae cultum sebi infansissimum esse dæmon ostendit.
 Sophron. Præf. spirituali.

Noli adorare hanc imaginem, & ultra te non impugnabo. Habebat autem hæc imago expressam figuram Domine nostræ S. Dei Genitricis Mariæ ferentem Dominum nostrum Iesum Christum. Ait in clusum dæmoni, Dimitte me, ut deliberem. In crastinum autem hoc significavit ipsi Abbati Theodoro Eliotæ, tunc habitanti in Laura Pharan, narravitque illi omnia. Senex autem ait recluso; Vere Domine Abbas illusus es, quia iurasti dæmoni. verum tamen bene fecisti hoc revelans. Expedit autem tibi nullum in illa Urbe Lupanar omittere, quod non ingrediaris, quam ut neget te adorare Deum, & Dominum nostrum Iesum Christum cum matre sua. Confirmatum igitur & corroboratum pluribus verbis, reliquit illum in loco suo Apparuit ergo dæmon in cluso rursus, dicens: Quid hoc est pessimè senex? nonne tu iurasti mihi, quia id nemini diceres, & quare dixisti ei, qui venit ad te? Dico tibi, quia ut perurus in die iudicij iudicaberis. Respondit inclusus dicens: Scio quidem, quia iuravi, verum tamen Dominum, & Creatorem meum adorabo, tibi autem non obediam. hæc in Prato spirituali. Hanc historiam tanquam à Sophronio Archiepiscopo Ierosolymitano in lib. Prati spiritualis descriptam, totidem verbis legit Stephanus Monachus in 2. Synodo Nicæna Act. 4. & iterum Act. 5.

Prat. spirituali. Synod. Nicæna II.

46 Quam potè pia sit, quantaque imitatione digna eorum consuetudo, qui coram Deiparæ imagine lampadem domi accendunt, eorumque qui antequam domo pedem efferrant, & iter aliquod ineant, Dei Genitrici coram eius imagine, quam in cubiculo habent, commendare se solent: vtrumque insigni Deipara ipsa miraculo ex eodem Prato spirituali, cap. 180. comprobavit, ut videre est in subiecto exemplo, quod totidem hic verbis referemus: Narravit nobis sanctissimus Dionysius Presbyter sanctæ Ecclesiæ Ascalonitarum, & sacrorum vasorum custos de Abbatate Ioanne Anachoreta dicens: Quasi verè magus in generatione ista fuit: atque ad commendationem summorum illius apud Deum meritorum, hoc de ipso miraculum narrabat: In spelunca, siquid, morabatur senex in partibus villæ, quæ dicitur Sochus, viginti ferè milliaribus ab Ierusalem; Habebat autem senex in spelunca imaginem immaculatæ

Devotio omni dicitur se

Domine nostræ Dei genitricis, semperque

Virginis Mariæ in vlnis ferentem Christum Dominum, Saluatorem nostrum: quoties imaginem tur abire volebat ad locum aliquem, vel per vastam solitudinem, siue Ierosolymam ad adorandam sanctam crucem, & venerabilia loca, vel in Sinai montem orationis gratia, siue ad Martyres distantes ab Ierosolymis multis, prolixisque interuallis (erat enim senex Martyrum reuerentiæ mirabiliter deditus, & nunc quidem pergebat. Ephesum ad Ioannem; nunc autem Eucharitam ad S. Theodorum, nunc verò ad S. Theclam in Seleuciam Istauiæ; nunc ad S. Sergium in Saraphas, & modo ad istum, modo ad illum sanctum) respiciebat candelam, & accendebat, ut sibi consuetudo erat, atque ad orationem stans, & Deo, ut suum iter dirigeret supplicans, dicebat ad Dominam intendens in imaginem ipsius: Sancta Domina nostra Dei genitrix, quia longum iter iturus sum diebus multis perficiendum, candelæ tuæ curam habe, eamque ne extinguatur iuxta propositum meum serua. Ego enim adiutorio tuo comitante, iter arripio. Hisque ad imaginem dictis, egrediebatur, peractoque proposito itinere reuertebatur, aliquando post mensem, sæpe etiam post duos, vel tres menses, nonnunquam post quinque, vel sex, & ita repetebat integram candelam, & ardentem sicut eam cum iter arripere, dimiserat: & nunquam hanc à se ipsa extingui vidit, neque de somno surgens, neque à peregrinatione rediens, neque ex Eremitio in speluncam pergens. hæcenus ex Prato spirituali. Hæc historia ex Limonario, seu Prato spirituali recitata est à Stephano Monacho in 11. Synodo Nicæna Act. 5.

47 Ludouicus autem cognomento Pius, Imperator, Caroli Magni filius vsque adeo Deiparæ imaginem venerabatur, ut ne vnicuique abiret, nisi sacram matris Dei imaginem secum ipse afferret, & coram ea, vel ad arborem in media solitudine suas funderet preces, quod ex Crantio in Metropoli libr. 1. cap. 10. refert Canisius libro 5. cap. 29.

Neque vero inuoluenda silentio est hoc in genere pietas sanctæ Hedunigis Ducissæ Poloniæ, quæ, ut cap. 36. dicemus, dum viueret, Deiparæ imaginem secum ipsa continenter ferebat, quam moriens tribus digitis sinistrae manus adco strinxerat, ut inde commode euelli non posset, ea imago exactis ab eius obitu annis 25. inuenta est intra tres digitos, qui

con-

consumptis carnibus, solutaque ossium compage, integri prorsus, incorruptaque longo intervallo deprehensi sunt, quemadmodum videre est in ejus vita apud Surnum tom. 5.

Surnus. In benedictione imaginum B. Virg. peccatorum à Pontifice Romano inter reliquias sacrarum rerum benedictiones, quæ à Pontifice solemniter pe-
tuntur; ponuntur illæ, quibus Deiparæ, sanctorumque imagines dedicantur. Cumque Pontificale Roman.

Ad extremum illud quoque in hujusmodi Deiparæ imaginibus observatio dignum videtur, & ad singularem earum commendationem, atque reverentiam facit, quod in Pontificali Romano inter reliquias sacrarum rerum benedictiones, quæ à Pontifice solemniter petuntur; ponuntur illæ, quibus Deiparæ, sanctorumque imagines dedicantur. Cumque Pontificale Roman. Sanctorum imagines à Pontifice sine mitra unica precatione, & sola aquæ benedictæ asperzione abique thurificatione fiant; Deiparæ tamen imaginem à Pontifice mitra ornato majori solemnitate compluribus Antiphonis, Psalmis atque orationibus, binæ item aquæ benedictæ asperzione, altera initio, adjecta thurificatione, altera in fine dedicati, atque sanctificari solent.

RELIQUIÆ CRINIUM, LACTIS, at vestium Deiparæ, ubi nam loco, tum asseruantur.

Reliquia Deiparæ.

Reliquiæ sanctissimæ Virginis diversis in locis, & Urbibus in Ecclesia honorificentissimè, ac religiosissime conservantur, ijsque compures, & augustissimæ illæ quidem sunt extructæ Basilicæ. Quamquam enim Deiparæ, & anima, & corpore in cælum assumptæ ad filij dexteram beatissimo ævo perfuitur: pretiosissimus tamen Reliquiarum ejus thesaurus, sacratissimi nempe Lactis, Capillorum, Vestium, aliarumque rerum; quibus dum in terris ageret, utebatur, ad nosstrum solatium, ac præsidium diuino consilio relictus, & fidelium pietate servatus, quasi per manus ad posteros transmissus. Quemadmodum eadem quoque Dei providentia factum est, ut tum Christi Domini Fasciæ, Vestes, & id genus alia magno studio, & præcipuo cultu in ecclesia asseruantur, tum præsertim sacratissimum ejusdem Christi præputium à sanctissima Virgine ab initio reverenter quidem servatum, temporis verò processu, teste Innocentio III. lib. 4. de mysterijs Missæ, per Angelum Ierosolyma Carolo Magno delatum, & ab eodem Aquigrani reponeretur, quod deinde Caroli Calvi tempore Romam translatum, & in Ecclesia Late-

Christi præputium servatum. Innoc. pon.

ranensi reconditum est. Verùm in direptione Urbis, quæ in annum 1527. incidit, ex Sacello Lateranensi, quod dicitur, Sancta sanctorum, à quodam milite furto est sublatum, & in oppido Calcata, quod 20. circiter miliaribus Roma distat: tandem repositum ad hanc usque diem perseverat. Cujus historiam fusè describit Card. Toletus in Lucæ c. 2. annor. 31. Quomodo autem Christi præputium in terris haberi possit, ad Theologorum rutinam examinat Suarez tom. 2. in 7. part. disp. 15. sect. 1. & plenius disp. 47. sect. 1.

Cardin. Tolosus. Suarez.

Verùm ut Christianorum studium in ejusmodi Deiparæ reliquijs piè conquirendis & reverenter collocandis magis intelligatur, exemplum eorum, quæ in aliorum sanctorum reliquijs colendis gesta sunt, proferamus. Sciendum est igitur in colligendis, & honorificè collocandis Sanctorum reliquijs, non ijs solum, quæ ad eorum ossa, vel cineres, verùm etiam in ijs, quæ ad eorundem vestes, aliaque ipsorum contactu sanctificata pertinent, magnam semper tenuisse fidelium pietatem, Deumque per eas innumerabilia effecisse miracula, ut videre licet 4. Reg. 2. in pallio Eliæ, quod ei in curru igneo in cælum ascendenti ceciderat, illudque Elisæus, tamen si, super eum requievisset spiritus Eliæ levavit, in quo & Jordanis aquas, ut per eas sicco vestigio transiret, diuisit. idem quoque videre est Act. 19. in sudarijs à corpore Apostoli Pauli delatis, ejusque semicinctijs, quæ languores ab ægrotis pellebant, & spiritus nequam abigebant. Quapropter S. Joannes Chryostomus sermone de Apostolis Petro, & Paulo apud Surnum ex Metaphraste tomo 3. exclamat ab his ipsis Apostolis multos carceres sanctificatos, multas catenas decoratas, optabatque gladium, quo percussus est S. Paulus, sibi fieri pro corona; clavos, quibus cruce suffixus est S. Petrus, pro gemmis in diademate infixis; quin etiam vinculis S. Petri, quibus pro Christo Ierosolymis, & Romæ victus est. tantus honor est habitus, ut propterea Romæ in Esquilij hoc nomine S. Petri ad Vincula Ecclesia dedicata sit, ejusque memoriæ dies institutus Kalen. Augusti, quæ tacta ægros sanabant, daemones pellebant, ut est in Breviario Romano. Adhæc, teste Eusebio lib. 7. hist. cap. 24. S. Jacobi Apostoli Cathedra ad Constantinam usque tempora inter tot Ierosolymitana Urbis direptiones,

Christiana-
norum pi-
tas in San-
ctorum reli-
quijs asser-
vante.

4. Reg. 2.

Act. 19.
S. Aposto-
lorum Petri,
ac Pauli
reliquias
miraculis
præclaris.
Chryost.
Surnus.

Breviariis
Roman.
Eusebius.
S. Jacobi
Apostoli
cathedra